

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри економіки,
менеджменту та адміністрування
протокол від 7 вересня 2020 р. № 2
в.о. завідувачки кафедри

(проф. Юлія Ушкаренко)

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
СТРАХУВАННЯ**

Освітня програма Туризм

першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність 242 Туризм

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Херсон 2020

Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Страхування
Викладач	Світлана Євтухова (Svitlana Yevtoukhova), кандидат економічних наук, доцент https://orcid.org/0000-0001-7521-8459
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/FBP/ChairGenengineerTraining/Monografii_uchebniki_metodicheskie_rekomendacii.aspx
Контактний телефон	(0552) 32-67-62
Email викладача:	s.evtoukhova@gmail.com
Графік консультацій	Тиждень Б, середа, за призначеним часом
Методи викладання	Презентації, тестові завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	екзамен

1. Анотація дисципліни: дисципліна розкриває проблеми теорії та практики страхування, розкриваються такі види страхування: майнове, особисте, відповідальності, кредитів, депозитів, перестраховування. Особлива увага надається вирішенню завдань із застосуванням системи показників ефективності діяльності страхових компаній.

2. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни: послідовне формування у студентів знання основних положень теорії і практики страхування.

Завдання:

- з'ясування об'єктивної необхідності, сутності й ролі страхування в сучасних ринкових умовах;
- висвітлення організації та шляхів розвитку страхового ринку і державного регулювання страхової діяльності;
- розгляд умов особистого страхування, страхування майна, страхування відповідальності, а також перестраховування з позицій вітчизняного та зарубіжного досвіду

3. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність – здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі туризму, що передбачає застосування теорій та методів організації туризму, географії та історії туризму, туристичного краєзнавства, економіки, менеджменту та маркетингу туризму, правового забезпечення туристичної діяльності і характеризується невизначеністю умов зовнішнього середовища.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність працювати з інформацією, знати інформаційні потреби суспільства, інформаційно-пошукові ресурси та вміння управляти інформацією в професійній діяльності;

ЗК 8. Здатність до колективних дій та організації взаємодії в колективі;

Фахові компетентності:

ФК 8. Розуміння принципів і процесів формування та організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та його підсистем

ФК 9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах

ФК 14. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Розуміти основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;

ПРН 8. Виявляти і пояснювати принципи і методи організації та технології обслуговування туристів з дотриманням стандартів якості;

ПРН 13. Розуміння принципів і процесів щодо організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3,5/105	18	18	69

4. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова компонента
2020-2021	8	242 Туризм	4	Вибіркова компонента

5. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, мультимедійний пристрій для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, рубіжний, підсумковий контроль); Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Веб-браузер, MS Excel.

6. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

7. Схема курсу

Тиждень, дата, години (вказується відповідно до розгляду навчальних занять)	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розподілу II)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ СТРАХУВАННЯ					
тиждень 1	Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування: 1.1. Необхідність та зміст страхування. 1.2. Класифікація страхування. 1.3. Форми страхування. 1.4. Системи страхування.	лк - 2 год., практ. – 2 год., самост. – 6 год.	Основні: 1, 2, 4 Додаткові: 1-3 Інтернет-ресурси: 1, 2, 6, 12	Опитування, розв'язання практичних завдань	5
тиждень 2	Тема 2. Страховий ринок: 1.1. Зміст та структура страхового ринку. 1.2. Внутрішня система та зовнішнє середовище страхового ринку. 1.3. Ліцензуван	лк. - 2 год., практ. – 2 год., самост. – 6 год.	Основні: 2-5, Додаткові: 4-6, Інтернет-ресурси: 1, 6, 7, 10, 12-17	Опитування, розв'язання практичних завдань	5

	ня страхової діяльності.				
тиждень 3	Тема 3. Майнове страхування: 1.1. Структура та види майнового страхування. 1.2. Добровільне страхування майна підприємств. 1.3. Добровільне страхування домашнього майна громадян. 1.4. Страхування транспортних засобів та вантажів.	лк. - 2 год., практ. – 2 год., самоств. – 10 год.	Основні: 4-7, Додаткові: 1-4, Інтернет-ресурси: 1, 3, 5-8, 12	Опитування, розв'язання практичних завдань вирішення кейсів	5
тиждень 4	Тема 4. Особисте страхування: 1.1. Страхування життя та його види. 1.2. Види страхування від нещасних випадків. 1.3. Страхування додаткової пенсії. 1.4. Добровільне медичне страхування.	лк. - 2 год., практ. – 2 год., самоств. – 7 год.	Основні: 1-3, Додаткові: 4-6 Інтернет-ресурси: 1, 3, 4, 6-8, 10,	Опитування, вирішення завдань, тестування	5
Модуль 2. СТРАХУВАННЯ ЗА ОСНОВНИМИ КЛАСИФІКАЦІЙНИМИ ОЗНАКАМИ					
тиждень 5	Тема 5. Соціальне страхування. 1.1. Зміст ат	лк. - 2 год., практ. – 0 год.,	Основні: 1-3, Додаткові: 1, 2,	Опитування, вирішення	5

	<p>функції соціального страхування. 1.2. Суб'єкти та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування. 1.3. «Сутність пенсійного страхування.</p>	самост. – 6 год.	Інтернет-ресурси: 1, 2, 4, 8-12	завдань	
тиждень 6	<p>Тема 6. Страхування відповідальності 1.1. Зміст та структура страхування відповідальності. 1.2. Сутність страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та їх суб'єктів. 1.3. Страхування професійної відповідальності.</p>	лк. 0 год., практ. – 0 год., самост. – 6 год.	Основні: 5-8 Додаткові: 2-4, Інтернет-ресурси: 1, 3, 8-12	Опитування, розв'язання практичних завдань вирішення кейсів	5
тиждень 7	<p>Тема 7. Змішане страхування. 1.1. Страхування кредитних ризиків та депозитів". 1.2. Способи страхового захисту у</p>	лк. – 2 год., практ – 2 год., самост. – 8 год.	Основні: 2-5, Додаткові: 1-3, Інтернет-ресурси: 1, 2, 7-12,	Опитування, розв'язання практичних завдань	5

	<p>процесі кредитування.</p> <p>1.3. Системи страхування депозитів.</p> <p>1.4. Страхування ризиків довірчого управління при іпотечному кредитуванні та житловому будівництві.</p>				
тиждень 8	<p>Тема 8.</p> <p>Перестраховання та співстрахування</p> <p>1.1. Зміст перестраховання</p> <p>1.2. Основні та допоміжні функції перестраховання</p> <p>1.3. Види перестраховання</p> <p>1.4. Співстрахування та його особливості.</p>	<p>лк. – 0 год.,</p> <p>практ. -2 год.,</p> <p>самоств. – 6 год.</p>	<p>Основні: 2-5</p> <p>Додаткові: 4-6</p> <p>Інтернет-ресурси: 1, 6-8, 12</p>	<p>Опитування, вирішення кейсів, практичних завдань</p>	5
тиждень 9	<p>Тема 9.</p> <p>Страхування у зовнішньоекономічній діяльності</p> <p>1.1. Структура ЗЕД.</p> <p>1.2. Страхування морських суден.</p> <p>1.3. Страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом.</p> <p>1.4. Обов'язков</p>	<p>лк. – 2 год.,</p> <p>практ. -2 год.,</p> <p>самоств. – 8 год.</p>	<p>Основні: 5-8</p> <p>Додаткові: 2-5,</p> <p>Інтернет-ресурси: 1, 8, 12-17</p>	<p>Опитування, розв'язання практичних завдань</p>	5

	е авіаційне страхування.				
тиждень 10	<p>Тема 10. Актуарні розрахунки.</p> <p>1.1. Суть та завдання актуарних розрахунків.</p> <p>1.2. Класифікація актуарних розрахунків.</p> <p>1.3. Тарифна ставка: структура та методи розрахунку.</p> <p>1.4. Суть та види страхових премій</p>	лк. – 2 год., практ. -2 год., самост. – 8 год.	Основні: 1, 5, 8, Додаткові: 2-4 Інтернет-ресурси: 1, 6, 8-11, 12	Опитування, розв'язання практичних завдань	5
тиждень 11	<p>Тема 11. Економічна ефективність страхової діяльності.</p> <p>1.1. Фінансова структура страхової компанії.</p> <p>1.2. Резерви зі страхування життя.</p> <p>1.3. Доходи, витрати, фінансові результати страхової компанії.</p> <p>1.4. Джерела формування прибутку від страхових операцій</p>	лк. – 2 год., практ. -2 год., самост. – 8 год.	Основні: 6-8, Додаткові: 4-6, Інтернет-ресурси: 1, 2, 6-9, 12-14	Опитування, розв'язання практичних завдань, тестування	5

9. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

9.1. Модуль 1. Економічна сутність страхування – 30 балів

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали.

На практичних заняттях –20 балів.

Виконання індивідуальної самостійної роботи – 5 балів

Тест за перший модуль 5 балів.

9.2. Модуль 2. Страхування за основними класифікаційними ознаками – 30 балів

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

На практичних заняттях –20 балів.

Виконання індивідуальної самостійної роботи – 5 балів

Підсумковий тест – 5 балів.

Екзамен – 40 балів

Загалом – 100 балів

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

9.3. Критерії оцінювання за підсумковою формою контролю.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Підсумковий контроль: залік проводиться на останньому модульному контролі. Оцінка «зараховано» виставляється, якщо студент набрав 60 або більше балів. У разі невиконання цих вимог студент отримує незадовільну оцінку («не зараховано») і має право на два перескладання: перше – викладачу, друге – комісії, створеній деканом факультету. У випадку успішного перескладання підсумкового контролю студентом, він отримує мінімальну задовільну оцінку (60 – 63 балів – результат E за шкалою ECTS).

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні:

1. Базилевич В.Д. Страхування : підручник / В.Д. Базилевич. – К. : Знання, 2012. – 1019 с.
2. Говорушко Г. А. Страхіві послуги : [навч. посіб.] / Г.А. Говорушко. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. — 400 с.
3. Плиса В.Й. Страхування : [навч. посіб.] / В.Й. Плиса. — К. : Каравела, 2010. — 464 с.
4. Реверчук С.К. Історія страхування : підручник / С. К. Реверчук, Т.В. Сива, С. І. Кубів [та ін.] — К. : Знання, 2012. — 213 с.
5. Рябенко Г.М. Страхування : [навч. посіб.] / Г.М. Рябенко, Н.М. Сіренко, А.С. Кравченко. – М. : МНАУ, 2014. – 426 с.
6. Сокиринська І.Г. Страховий менеджмент: навч. посібник / І.Г. Сокиринська, Т.О. Журавльова, І.Г. Аберніхіна. – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 300 с.
7. Фисун І.В. Страхування : [навч. посіб.] / І.В. Фисун. — К. : КНЕУ, 2011. — 240 с.
8. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: [монографія] / В.М. Фурман. — К. : КНЕУ, 2011. — 296 с.

Додаткові:

9. Білоус Н.М., Павлов В.І. Страхіві послуги: [навч. посіб.]. - Рівне: НУВГП, 2010. - 109 с.
10. Вовчак О.Д. Страхова справа: підручник. - Київ: Знання, 2011. - 391 с.
11. Горбач Л.М., Каун О.Б., Страхування: навчальний посібник. - Київ: "Кондор", 2010. - 520 с.
12. Горбач Л.М., Кадебська Е.В. Страхування: підручник. - К.: Кондор-Видавництво, 2016. - 544 с.
13. Кнейслер О.В. Страхування: [навч. посіб.]. - Тернопіль: "Економічна думка", 2008. - 188 с.
14. Плиса В.Й. Страхування: [навч. посіб.]. - К.: Каравела, 2006. - 392 с.

Інтернет-ресурси:

15. Закон України «Про страхування» // Електронний ресурс <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>
16. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» // Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2664-14&key=4/UMfPEGznhhkFW.ZiTkeV/THI4ows80msh8Ie6#Text>
17. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» // Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1961-15#Text>

18. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» // Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1057-15#Text>
19. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» // Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1877-15#Text>
20. Офіційний сайт Об'єднання «Платформа Лайф-страхування» // Електронний ресурс: <https://www.kniazha-life.com.ua/03022020>
21. Офіційний сайт Асоціації «Страховий бізнес» // Електронний ресурс: <https://afi.org.ua/partner>
22. Офіційний сайт Федерації страхових посередників України // Електронний ресурс: <http://fspu.com.ua/>
23. Офіційний сайт Комітету Верховної ради України з питань фінансів, податкової та митної політики // Режим ел. доступу: <http://komfinbank.rada.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Європейської організації страхування та пенсійного забезпечення (ЕІОРА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eiopa.europa.eu>
25. Офіційний веб-портал Верховної ради України // Електронний ресурс: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc555>
26. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України // Електронний ресурс: <http://uainsur.com/liga/about/info/>
27. Офіційний сайт Hotline finance // Електронний ресурс: <https://hotline.finance/ua>
28. Офіційний сайт Національної асоціації страховиків України // Електронний ресурс <https://www.nasu.com.ua/>
29. Офіційний сайт «Альфа страхування» // Електронний ресурс <https://alfaic.ua/ru>
30. Офіційний сайт страхової компанії «Аска» // Електронний ресурс <https://aska.ua/>
31. Офіційний сайт страхової компанії Polis24.com.ua // Електронний ресурс <https://polis24.com.ua/o-kompanii/istorii-i-cennosti/>